

1.8 Μεταφορική υποδομή

α. Οδικό δίκτυο και οδικές μεταφορές

Ο βαθμός υλοποίησης της ολοκλήρωσης και λειτουργίας των **διευρωπαϊκών αξόνων** είναι ιδιαίτερα μικρός και οφείλεται στην πολύχρονη διακοπή εργασιών των έργων (λόγω των μεταβολών στο οικονομικό και χρηματοδοτικό τους περιβάλλον). Η πολύ αρνητική αυτή εξέλιξη στην καλύτερη περίπτωση θα επιφέρει επιμήκυνση των χρονοδιαγραμμάτων ολοκλήρωσης, ενώ δεν είναι διασφαλισμένη η ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου της σύμβασης παραχώρησης για την Ολυμπία Οδό.

Θεωρείται αναγκαία η λειτουργική αναβάθμιση των **ενδοπεριφερειακών συνδέσεων** με σκοπό την ενδυνάμωση αναπτυξιακά υποβαθμισμένων περιοχών, όπως ζώνες τουρισμού – παραθερισμού στις Δυτικές ακτές και άλλες περιοχές της ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (σχετική απόφαση γενικών κατευθύνσεων ΠΕΡΠΟ ν. Αιτωλ/νίας, ΦΕΚ 1027 Δ/2001), ορεινές περιοχές περιφέρειας ενταγμένες σε δίκτυα ειδικών μορφών τουρισμού (π.χ. Θέρμο, Άγιος Βλάσης, Πλάτανος, Άνω Χώρα, Πυλλήνη, Σκουτερά, Χαλκιάπουλο ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας, Καλέντζι, Ψωφίδα, Δάφνη, Λεόντιο, Κλειτορία, Καλάβρυτα ΠΕ Αχαΐας, Πανόπουλο, Καρατούλας, Σιμόπουλο, Λάμπεια, Λάλας, Ανδρίτσεινα, Ν. Φιγάεια, Αρχαία Ολυμπία ΠΕ Ηλείας).

Όσον αφορά **αστικούς οδικούς άξονες**, η κατασκευή των κάθετων αρτηριών σύνδεσης της ΠΑΘΕ και της Μικρής Περιμετρικής αποτελούν σημαντική εξέλιξη για την πόλη της Πάτρας.

β. Σιδηροδρομικό δίκτυο

Αν και η υλοποιούμενη αναβάθμιση της γραμμής Κιάτου – Πάτρας (Ρίου) αποτελεί θετική εξέλιξη, η διακοπή της λειτουργίας του υπόλοιπου μετρικού δικτύου Πελοποννήσου επ' αόριστον, πλην του τμήματος Κορίνθου – Πάτρας, ουσιαστικά αποδυναμώνει το σιδηρόδρομο και αποκόπτει την Πελοπόννησο σιδηροδρομικά, με σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις για την προοπτική βιώσιμης ανάπτυξης της ΠΕ Ηλείας, μιας και η τελευταία πλήττεται άμεσα από την εξέλιξη αυτή.

Η προοπτική της **σύνδεσης της ΒΙΠΕ Πάτρας με το σιδηροδρομικό δίκτυο** είναι άμεσα συνδεδεμένη με την εξέλιξη στον κλάδο Πάτρας – Πύργου – Αρχαίας Ολυμπίας. Με δεδομένο ότι ο σιδηροδρομικός άξονας Πάτρα – Πύργος – Καλαμάτα περιλαμβάνεται στα ευρωπαϊκά δίκτυα, υπάρχει προοπτική λειτουργία του στην επόμενη προγραμματική περίοδο.

γ. Λιμάνια και θαλάσσιες μεταφορές

Σε ό,τι αφορά το **λιμάνι της Πάτρας**, νότιο-δυτική πύλη της χώρας, (κύριο λιμάνι της περιφέρειας με βάση τόσο το θεσμοθετημένο ΠΠΧΣΑΑ, όσο και το ΓΠΧΣΑΑ), η λειτουργική κατανομή του, όπως έχει διαμορφωθεί θα διατηρηθεί πιθανόν επί μακρόν. Η αναβολή κατασκευής του υπόλοιπου εμπορικού τμήματος της Α' Φάσης δεν επιτρέπει στον νέο λιμένα να εξυπηρετήσει γενικά φορτία και η δραστηριότητα αυτή παραμένει στον παλιό («Βόρειο») λιμένα, ενώ αφαιρεί από τον νέο λιμένα την ικανότητα υποδοχής και εξυπηρέτησης πλοίων Ε/Κ και καθιστά προβληματική την ανάπτυξη σιδηροδρομικής σύνδεσης για συνδυασμένη μεταφορά.

Η παραχώρηση τμήματος της λιμενικής ζώνης του παλιού λιμένα από τον ΟΛΠΑ, με σύμβαση παραχώρησης στον Δήμο Πατρέων, χωρίς μέχρι σήμερα να έχει οριστικοποιηθεί ο σχεδιασμός αξιοποίησής της, θέτει προς διευκρίνιση σειρά θεσμικών ζητημάτων, η αποσαφήνιση των οποίων αναμένεται. Προοπτικά, τμήμα τουλάχιστον της παλιάς λιμενικής εγκατάστασης μπορεί να αποκτήσει νέο χαρακτήρα, με τη θαλάσσια ζώνη να εξυπηρετεί τουριστικές χρήσεις και τη χερσαία να εντάσσεται στο δίκτυο του δημόσιου χώρου της κεντρικής περιοχής της πόλης. Στον παρακάτω πίνακα συγκρίνεται η ετήσια διακίνηση επιβατών, φορτηγών και Ι.Χ. στους λιμένες Πάτρας και Ηγουμενίστας, την τελευταία δεκαετία.

Πίνακας: Συγκριτική ετήσια διακίνηση από λιμένες Πάτρας Ηγουμενίστας στις γραμμές Ιταλίας (Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ.)

Έτος	Επιβάτες		Φορτηγά		ΙΧ	
	Πάτρα	Ηγουμενίσσα	Πάτρα	Ηγουμενίσσα	Πάτρα	Ηγουμενίσσα
2000	1.275.986	1.230.706	292.660	129.263	237.116	327.564
2001	1.339.004	1.193.148	279.026	134.254	239.025	344.028
2002	1.383.428	1.153.078	295.630	146.126	261.293	287.136
2003	1.263.124	1.087.142	304.979	154.589	249.345	274.787
2004	1.125.159	895.452	298.833	162.047	222.486	213.197
2005	1.247.991	938.086	283.778	158.255	226.269	243.743
2006	1.264.274	972.391	295.206	161.904	216.186	252.594
2007	1.130.880	1.005.171	296.900	179.543	194.805	254.461
2008	1.094.450	1.038.408	312.459	181.890	158.243	260.854
2009	1.000.184	1.088.603	212.549	164.288	170.528	282.732
2010	879.314	1.176.246	171.045	163.405	151.223	305.900
2011	748.029	1.107.570	145.843	149.151	135.925	287.951

Με βάση τον πίνακα είναι προφανές σε ό,τι αφορά την εξυπηρέτηση επιβατών, ότι ενώ το 2000 γινόταν ισότιμα και από τα δύο λιμάνια, στην πάροδο της δεκαετίας το λιμάνι της Πάτρας έχει χάσει σημαντικό αριθμό επιβατών, χωρίς όμως να αυξάνονται οι επιβάτες στο λιμάνι της Ηγουμενίτσας. Το κυριότερο συμπέρασμα, ωστόσο, αφορά στην εξυπηρέτηση φορτηγών, που ενώ το 2000 γινόταν στον μεγαλύτερο βαθμό από τον λιμένα της Πάτρας, σήμερα έχει μετακινηθεί στον λιμένα της Ηγουμενίτσας.

Το λιμάνι του Πλατυγιαλίου της ΝΑΒΙΠΕ Αστακού, με διεθνή εμπορευματικό ρόλο, είναι ικανό να εξυπηρετήσει σχεδόν όλη τη γκάμα φορτίων (E/K, Ro – Ro, car terminal, γενικό φορτίο, ογκώδη και οχληρά φορτία) και προσελκύει ήδη σημαντικό αριθμό χρηστών. Με δεδομένη τη διαθεσιμότητα χερσαίων χώρων και την αναβάθμιση της οδικής σύνδεσης με την Ιόνια Οδό (η τμηματική ολοκλήρωση της οποίας βρίσκεται σε εξέλιξη), ο λιμένας Πλατυγιαλίου διαθέτει προϋποθέσεις και προοπτικές για να εξελιχθεί σε σημαντικό κόμβο του δικτύου συνδυασμένων και εμπορευματικών μεταφορών της χώρας και σε αξιολόγο βιομηχανικό πόλο.

Το λιμάνι Κατάκολου ειδικού σκοπού (αναψυχής-κρουαζιέρας) εξελίσσεται σε ένα από τα σημαντικότερα στη χώρα, με προοπτική ακόμη θετικότερης εξέλιξης, με την ανάδειξη του τουριστικού πόλου της Αρχαίας Ολυμπίας - Αρχαίας Ήλιδας – Επικούρειου Απόλλωνα.

δ. Αεροδρόμια και αεροδρομικές μεταφορές

Το Α/Δ Ακτίου με την αναβαθμισμένη υποδομή που διαθέτει είναι η σημαντικότερη εγκατάσταση αεροπορικών μεταφορών στην ΠΔΕ και λειτουργεί ικανοποιητικά.

Το Α/Δ Αράξου εμφανίζει σημαντική δυναμική όσον αφορά στην εξυπηρέτηση ναυλωμένων πτήσεων, ενώ τον τελευταίο χρόνο εξυπηρετεί και τακτικές πτήσεις εταιρείας χαμηλού κόστους, με θετικά αποτελέσματα. Οι προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης του Α/Δ διαφαίνονται θετικές.

Εξακολουθεί να τίθεται από τους φορείς της Ηλείας ζήτημα εξυπηρέτησης επιβατικής δραστηριότητας στο Α/Δ Ανδραβίδας με δημιουργία σχετικής υποδομής. Δεδομένης της γειννίας, η προοπτική ταυτόχρονη ανάπτυξης δραστηριοτήτων πολιτικής αεροπορίας και στα δύο Α/Δ (Ανδραβίδας και Αράξου) προσκρούει στους περιορισμούς βιωσιμότητας που επιβάλλει η ΕΕ, λόγω εγγύτητας των εγκαταστάσεων και μικρής προβλεπόμενης ζήτησης.

ε. Συνδυασμένες μεταφορές – εμπορευματικά κέντρα

Η ευρύτερη περιοχή Πάτρας έχει εξελιχθεί σε σημαντικό κόμβο διανομής. Η εξέλιξη αυτή σαφώς σχετίζεται με τη λειτουργία του λιμένα και τις αυξημένες – στην προ κρίσης περίοδο – ανάγκες διαχείρισης φορτίων κυρίως από εισαγωγή, αλλά και προς εξαγωγή. Η μη χωροθέτηση της χρήσης εμπορευματικού κέντρου στο οικόπεδο Πειραιϊκής - Πατραϊκής, όπως επεδίωκε ο ΟΛΠΑ (με προοπτική άμεσης ανάπτυξης), δεν επιτρέπει την προσέλκυση χρήσεων σχετικών με τις εφοδιαστικές λειτουργίες στο χώρο. Επιπλέον, όπως προαναφέρθηκε, μεγάλος αριθμός φορτηγών, εξυπηρετείται σήμερα από τον λιμένα της Ηγουμενίτσας.

Ακολουθεί η αξιολόγηση του προγραμματικού πλαισίου που με βάση τις προδιαγραφές εντάσσεται σε κάθε θεματική ενότητα. Επισημαίνεται ότι είναι σημαντικός ο προγραμματισμένος ρόλος του ιδιωτικού τομέα στη χρηματοδότηση, κατασκευή και εκμετάλλευση οδικών έργων, μέσω σχετικών συμβάσεων παραχώρησης κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο (2007-13). Ενδεικτικά εκτιμάται η ιδιωτική συμμετοχή στη χρηματοδότηση των έργων του ΕΠ-ΟΑΛΑΑ σε € 3,5 δισεκατομμύρια, από τα οποία € 2,3 δισεκατομμύρια αφορούν Συμβάσεις Παραχώρησης Αυτοκινητοδρόμων προς υλοποίηση κατά την περίοδο 2007-2013.

Πίνακας 1.8-1: Σημαντικότερα έργα μεταφορών ΕΣΠΑ (2007-13) στην ΠΔΕ

Τίτλος	Φορέας	Προϋπολογισμός	Ύψος Συμβάσεων	Ύψος Πληρωμών
Κατασκευή νέας διπλής σιδηροδρομικής γραμμής στο τμήμα Ροδοδάφνη (Αίγιο) - Ρίο, μήκους 27 χλμ, της σιδηροδρομικής γραμμής Αθήνα – Πάτρα	ΕΡΓΟΣΕ	613.840.000 €	0 €	0 €
Κατασκευή νέας διπλής σιδηροδρομικής γραμμής στο τμήμα Διακοπτό-Ροδοδάφνη	ΕΡΓΟΣΕ	242.349.657 €	0 €	0 €
Νέα οδική σύνδεση της Πρέβεζας με την Εθνική Οδό Αντίρριο - Ιωάννινα	ΓΓΔΕ - ΕΥΔΕ/ΜΕΔΕ	224.549.606 €	216.825.340 €	52.489.415 €
Οδικές συνδέσεις της περιφερειακής οδού Πατρών με το νέο λιμάνι και με την πόλη της Πάτρας	ΓΓΔΕ - ΕΥΔΕ/ΜΕΔΕ	98.387.642 €	78.156.989 €	21.363.867 €
Σύνδεση της Ιόνιας Οδού με Αστακό : Τμήμα Κόμβος Πλατυγιαλίου – Ι.Κ. Αγίου Δημητρίου	ΓΓΔΕ-ΕΥΔΕ/ΟΣΥΕ	44.400.000 €	0 €	0 €
Κατασκευή Μικρής Περιμετρικής Πατρών	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	21.597.549 €	6.540.194 €	4.377.624 €

Τίτλος	Φορέας	Προϋπολογισμός	Ύψος Συμβάσεων	Ύψος Πληρωμών
«Βελτίωση Ε.Ο. Αγρινίου – Καρπενησίου (κατά τμήματα) – Τμήμα: Αγρίνιο – Αγ. Βλάσης»	ΓΓΔΕ-ΕΥΔΕ/ΟΣΥΕ	18.500.000 €	0 €	0 €
Βελτίωση οδού Κουβαρά- Φυτείες - Αστακός και Φυτείες - Κατούνα - Μύτικας (Α' Φάση)	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	16.830.000 €	0 €	0 €
Βελτίωση επαρχιακής οδού Κρέστενα - Ανδρίτσαινα - Επικούρειος Απόλλων, Τμήμα: Διάσελα - Μπαρακίτικα	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	15.321.988 €	13.578.865 €	483.390 €
Κατασκευή οδού Κανακάρη (Πουκεβίλ – Αγ. Σοφίας) με διανοίξεις στα τμήματα της (Πουκεβίλ-Γκότση & Νόρμαν –Αγ. Σοφίας)	ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ	12.200.500 €	0 €	0 €
Βελτίωση οδών πρόσβασης Χ.Υ.Τ.Α. 2ης ΚΑΙ 3ης ΓΕΝ Νομού Αιτωλοακαρνανίας	ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	11.350.000 €	405.233 €	405.233 €
Κατασκευή οδού Λατσέικα –Παράκαμψη Αγίου Ιωάννη –Κατάκολο	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	10.898.640 €	0 €	0 €
Κατασκευή οδικών συνδέσεων σήραγγας Άγιου Ηλία στην Παραϊόνια Οδό	ΓΓΔΕ-ΕΥΔΕ/ΟΣΥΕ	9.865.738 €	9.855.738 €	5.957.787 €
Βελτίωση οδού από Κυλλήνη έως ΕΟ Πατρών - Πύργου	ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΛΕΙΑΣ	8.669.859 €	7.017.227 €	4.997.967 €
Βελτίωση Ε.Ο. Δάφνη - 111 Ε.Ο. στο τμήμα Παράκαμψη Δάφνης - Παράκαμψη Κεραμιδιάς	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	6.515.000 €	0 €	0 €
Συνδετήρια οδός ΑΠΟ Ε.Ο. 111 (περιοχή Λαμπραϊκά) με την Παράκαμψη Πατρών (Κόμβος Κ7)	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	6.332.000 €	355.280 €	0 €
Παράκαμψη Χαλανδρίτσας	ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΧΑΪΑΣ	5.800.000 €	276.637 €	273.717 €
Κατασκευή Περιμετρικής Οδού Αγρινίου – Τμήμα Β-Γ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	4.908.295 €	4.908.295 €	4.871.630 €
Είσοδος Μεσολογγίου - Οδός Άγιου Αθανασίου	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	1.728.212 €	1.685.881 €	782.907 €
Βελτίωση - ασφαλτόστρωση τμήματος οδού Λεπενού - Κεχρινιάς από θέση Βουριά έως θέση Τρία Αλώνια (προς ΧΥΤΑ)	ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	1.400.000 €	0 €	0 €
Βελτίωση - ασφαλτόστρωση δρόμου Κεχρινιά - Λεπενού από "Πελιχρινιασσα" έως "Τρία Αλώνια"	ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	1.145.000 €	50.000 €	0 €
Οδοποιία Πρόσβασης προς ΧΥΤΑ Παράκαμψη Δημοτικού Διαμερίσματος Βλαχομάνδρας	ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	455.360 €	0 €	0 €
Εξοπλισμός υπηρεσιών Τροχαίας για την παροχή οδικής ασφάλειας 'στο οδικό δίκτυο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας»	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ & ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ / ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	1.999.500 €	0 €	0 €
Σύνολο:		1.379.044.551 €	339.655.685 €	96.003.541 €

Με βάση τον παραπάνω πίνακα τα περισσότερα προγραμματιζόμενα/υλοποιούμενα έργα αφορούν σε οδικές μεταφορές, με τις υπόλοιπες να μένουν στάσιμες.